

Inventering av Svartsjövikens 2000

Martin Bergström

Våren och hösten 2000 har rastande och sträckande fåglar inventerats i Svartsjövikens inom ramen för kommunens "Projekt Svartsjövikens". Observationerna har givit en bra bild av vilka fåglar som uppträder i området under sträckperioderna. Hela materialet presenteras i denna artikel. Årets höjdpunkt var de 14 fjällpipare som rastade strax söder om viken i mitten av augusti.

Under vår och höst år 2000 har MOF inventerat Svartsjövikens varje vecka. Meningen är att se vilka fåglar som rastar och sträcker i området före och efter restaureringen av viken. Under perioden 15 mars till 4 november genomfördes 23 obsrundor då vi gick runt viken med start ca en timme efter soluppgång. Promenaden tar ungefär tre timmar. Sju personer har turats om att notera fåglar, men många fler har gått med under inventeringarna.

Under våren hade vi bra väder med sol under de flesta rundorna. Tidigt på våren blev det en lokal översvämning p g a en brusten vattenledning, men snart var vattenståndet normalt igen. Under våren sattes en observationsplatt-

form upp, vilket underlättade inventeringen av våtmarksfåglar mycket. Generellt noterades få rastande storvadare och simänder under våren.

Innan viken restaureras inventeras under perioden 15 mars - 1 juni och 1 augusti - 5 nov. Efter restaureringen kommer även inventering att ske under sommaren eftersom strandängarna kommer att locka vadare att rasta.

Hösten bjöd till en början också på fint väder. Det milda vädret gjorde att ovanligt många änder och gäss rastade fortfarande vid den sista rundan i början av november.

Tabell 1 visar observerade arter och antal för observationsrundorna i Svartsjövikens.

Foto: LAINE BORESJÖ BRONGE

Inventering vid Svartsjövikens

Tabell 1. Arter och antal observerade individer under inventeringsveckorna, våren respektive hösten år 2000.

Veckonummer:	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	Vår
2												1		1
9							1	2	6	4			4	17
11														
33											10			10
40				1		1	1					1		4
50				2	2	1	1	3	3	3	1	2	1	19
62				2	5	1	4	6	2	2	2	3	5	32
65	5		6	3										14
66														
72			9	30	32	54	31	18	15	35	76	11	19	330
72.5							15							15
77			40	89	118	100	27	20	12	20	27	25	34	512
78					2									2
86														
86			1											1
89														
91					14	47	36	6						103
93	20	45	63	93	166	30	27	25	6	10	10	12	6	513
95														
96														
98														
101					2	2								4
106	1	1	2	20	49	21	16	14	6	6		6		142
107														
121		5	2	29	54	56	58	9	10	8	16	4	15	266
124				1	2									3
125			1	20	53	23	26	4	1	6			1	135
130													7	9
139						2	2	4	4	4	4	4		24
140														
142											1			1
143				1	1	1		1			1			5
144			1		1					1				3
146					4	1	1	1	1	2	10	2	4	26
156						1	1	2	1	2	3	2	2	14
158		1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	11
161														
177											1			1
178											1			1
179	1		1	1	2	2	2	4	7	5	4	3	4	36
180						1		1	1	1			2	6
181												1		1
187				24	93	122	63	20	12	12	9	14	22	391
189								1		1				2
207														
208														
215														
218						2	1	20		18				41
223			11	110	189	162	35	23	45	31	17	18	30	671
245											4			4
247					8	4	6	18	8	7	5	8	6	70
259								3						3
261											1			1
264							2		1					3
268						2	1				2			5
269										8	16			24
294					1	8	77	40	2	15	7	6	77	233
298					4	8	25	30	6	7	9	4	32	125
301			8	8	7	5	6	11	3	10	5	12	58	133
316								1	4	2	14	2	2	25
340	6			2	2		1			1	2		2	16
341	1	1	4	2	2	5	6	20	20	20	9	15	17	122
342				27		90	4	10	10	41	23	28	16	249
347												1	2	3
362														
371													15	15

Veckonummer:	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	Höst	Totalt
2	Storlom															1
9	Skäggdopping	2	11	3		4	2	4	3		1	1			31	48
11	Svarthakedopping										1				1	1
33	Storskarv			16											16	26
40	Rördrom															4
50	Häger	2	6	3		9		3	1	2	5	1			32	51
62	Knölsvan	7	2	5		2	2	2	2		2	4		10	38	70
65	Sångsvan										2				2	16
66	Sädgås							1	2			1			4	4
72	Grågås	35	45	20		8	200	51	150	100	110	6			725	1055
72.5	Anser sp															15
77	Kanadagås	115	75	170		33	74	60	75	60	372	326		47	1407	1919
78	Vitkindad gås							1	2			2			5	7
86	Bläsand			4		2		3	1		3	6		1	20	20
86	Kanadagås/Grågås															1
89	Snatterand													2	2	2
91	Kricka	2		5		27	81	6	10	5	16				152	255
93	Gräsand	10	1	74		193	101	24	19	10	24	5		20	481	994
95	Stjärtand					3						1			4	4
96	Ärta	1	4												5	5
98	Skedand			1		1									2	2
101	Brunand													1	2	6
106	Vigg			1		14	34	6	7		9	15		14	100	242
107	Bergand											1			1	1
121	Knipa	1		6		5	6	6	3		17	38		60	142	408
124	Salskrake													4	4	7
125	Storskrake										5			3	8	143
130	Bivräk															9
139	Brunhök	2		4				1	1						8	32
140	Blåhök															1
142	Ängshök															1
143	Duvhök					1			1		1			1	4	9
144	Sparvhök					1	1		1		1	1		1	6	9
146	Ormvräk	1		2								1		1	5	31
156	Fiskgjuse					1									1	15
158	Tornfalk															11
161	Lärkfalk	1													1	1
177	Rapphöna															1
178	Vaktel															1
179	Fasan	1		3		3		2	1			8		2	20	56
180	Vattenrall			1							1				2	8
181	Småfläckig sumphöna															1
187	Sothöna	26	29	59		31	31	64	40	20	80	31		20	431	822
189	Trana															2
207	Mindre strandpipare					1									1	1
208	Större strandpipare					2									2	2
215	Fjällpipare			14											14	14
218	Ljungpipare	4	1	23		15	4	52	17						116	157
223	Tofsvipa	14	48	163		364	200	129	190	100	43	52			1303	1974
245	Brushane			19		22	55	2							98	102
247	Enkelbeckasin	14	1	5		1			1		3				25	95
259	Storspov															3
261	Svartsnäppa															1
264	Gluttsnäppa	1		2		1									4	7
268	Skogssnäppa															5
269	Grönbena	2	9	4			1								16	40
294	Skrattmås			2											2	235
298	Fiskmås			5			17	2				150			174	299
301	Grätrut			11		16		28			50	28		1	134	267
316	Fisktärna															25
340	Tamduva			9		31	5					64		1	110	126
341	Skogsduva	34	6	19		15	14	13				23			124	246
342	Ringduva	11		207		86	26	3	11		65	3			412	661
347	Gök															3
362	Jorduggla													1	1	1
371	Tornseglare	10													10	25

Tabell 1. Fortsättning

Veckonummer:	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	Vår	
381	Göktyta								1	1		2		4	
383	Gröngöling			1			1	1	1			1		5	
384	Spillkråka	1	1	1	1									4	
385	Större hackspett	1	3	3	1	1	1	2	1	1	2	2	1	20	
389	Mindre hackspett														
400	Sånglärka		3	15	72	58	20	34	12	8	9	16	12	6	265
403	Backsvala									4					4
405	Ladusvala								1	1	2	2	2	2	8
407	Hussvala													2	2
412	Trädpiplärka										2				2
414	Ångspiplärka			2	1	3	3	4	4	6	4	6	4	4	37
419	Gulärta								4	4	14	5	3		30
424	Sädesärta					1	19	12	4	2	7	9	2		56
428	Gärdsmyg					1	1		1			1	1		5
438	Rödhake					1	11	6	2	2		2			24
439	Näktergal									1	3	4	7		15
446	Rödstjärt														
449	Buskskvätta							1	7	10	7	8	10		43
453	Stenskvätta							2		3	5	4	2		16
466	Koltrast		1	1	6	13	4	8	10	1	10	6	1		61
472	Björktrast		2	10	15	11	20	33	20	7	14	20	2		174
473	Taltrast						1	2		1	2	2			8
474	Rödvingetrast				1	2	2	2	3	3	2	2	1		18
475	Dubbeltrast					2				1					3
481	Gräshoppsångare										1	5			6
486	Sävsångare						1	7	12	18	15	20			73
490	Rörsångare								5	6	5	4			20
507	Årtsångare							1	1	1	1				4
508	Törsångare									6	8	5			19
509	Trädgårdssångare												5		5
510	Svarthätta							1	2	5	1				9
525	Grönsångare									1	1				2
527	Gransångare									1					1
528	Lövsångare							1	10	1	3	5			20
532	Grå flugsnappare									1	2		2		5
537	Sv/v flugsnappare									1	5	2	2		10
538	Skäggmes			2		10	4	5	4	4	4	10	6		45
539	Stjärtmes			2	2	1			1	1		1			8
546	Blåmes	7	10	11	9	18	12	24	15	10	5	8	12	1	142
548	Talgoxe	9	12	21	9	16	10	23	20	10	5	11	9	1	156
549	Nötväcka			1	6	2	3	8	5		2	2			29
551	Trädkrypare					1			1					1	3
557	Törnskata												2		2
559	Varfågel	1	1	1	1		1								5
563	Nötskrika			1		4	2	3			3		2		15
565	Skata	13	15	5	10	5	8	9	12	8	3	10	4		102
568	Kaja			80	38	20	60	30	30	20	57	30	21		386
571	Kråka	9	8	27	59	11	6	14	10	8	13	8	10	8	191
573	Korp	2			1	1		2		2		2			10
579	Stare			13	60	77	63	94	60	30	5	121	35	30	588
582	Gråsparv			6				4						1	11
584	Pilfink			9	2	1	4	20	8	2	5	4	2		57
587	Bofink			2	9	13	21	33	20	30	4	14	16	2	164
590	Grönfink	11	25	29	14	6	4	15	30	10	12	7	9	5	177
591	Steglits			3	1			6	5	7	4	4	4		34
593	Hämpling		1				2	4	1	14	2	4	4		32
594	Grönsiska														
597	Gråsiska									2					2
608	Stenknäck														1
617	Snösparv			1											1
620	Gulsparv		9	16	18	34	19	23	20	10	10	9	11	6	185
633	Sävsparv			2	6	6	10	17	9	10	3	11	7	5	86
	Summa	88	141	316	858	1134	997	911	669	456	473	699	494	571	7807
	Antal arter	15	17	31	45	45	54	55	61	61	70	71	68	64	111

Veckonummer:	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	Höst	Totalt
381	Göktyta															4
383	Gröngöling	2	1	2		1					1	2		2	11	16
384	Spillkråka					1		1							2	6
385	Större hackspett		1	2		2					1	1			7	27
389	Mindre hackspett												1		1	1
400	Sånglärka	10	44	5		35	8	26	45	20	40	3			236	501
403	Backsvala			3											3	7
405	Ladusvala	8		125		32	8								173	181
407	Hussvala			1											1	3
412	Trädpiplärka															2
414	Ångspiplärka	6	2			3	5	6	3	10		35	8		78	115
419	Gulärka	2		3											5	35
424	Sädesärka	6	9	60		30	29	11	2						147	203
428	Gärdsmyg		1								5	4		9	19	24
438	Rödhake	4		1		1	3	5			17	2		1	34	58
439	Näktergal															15
446	Rödstjärt					1									1	1
449	Buskskvätta	10	12	3		2									27	70
453	Stenskvätta	3				2	1								6	22
466	Koltrast	3	3	4		2					8	6		9	35	96
472	Björktrast			1		7	1	31	16	20	155	30		90	351	525
473	Taltrast							1							1	9
474	Rödvingetrast					2		1			5	2			10	28
475	Dubbeltrast								2						4	7
481	Gräshoppsångare				1						2				1	7
486	Sävsångare	4	1			2									7	80
490	Rörsångare			1		1		1							3	23
507	Årtsångare	1		3		1									5	9
508	Törnsångare	1		1											2	21
509	Trädgårdssångare							1							1	6
510	Svarthätta															9
525	Grönsångare															2
527	Gransångare							1		1					1	2
528	Lövsångare	9		6		11		1	1						28	48
532	Grå flugsnappare					1									1	6
537	Sv/v flugsnappare															10
538	Skäggmes	3		5		1	20	25	13	15	65	25		12	184	229
539	Stjärtmes										10				10	18
546	Blåmes	7	5	3		16	17		13	28	92	17		14	212	354
548	Talgoxe	3		4		13	4	31	9		43	21		17	145	301
549	Nötväcka	2	4	2		4	1	7	2		6	1		1	30	59
551	Trädkrypare			2											2	5
557	Törnskata	4	6	2		6	7								25	27
559	Varfågel								1			1		1	3	8
563	Nötskrika	2						1			3			1	7	22
565	Skata	2		2		1		1			8	3		3	20	122
568	Kaja	5		1		52	6	8			50	55		30	207	593
571	Kräka	2		1		62		23	25		12	42		2	169	360
573	Korp	2					2					1		1	6	16
579	Stare	30	29	185		9	630	82	300	200	220	2			1687	2275
582	Gråsparv							20							20	31
584	Pilfink					2					10	15			27	84
587	Bofink	1		1		14			3						19	183
590	Grönfink	10		4		3	1	5	1		20	27		2	73	250
591	Steglits	2	6	1								3		3	15	49
593	Hämpling	5	8	4		4		21	38		20	1			101	133
594	Grönsiska											31		21	52	52
597	Gråsiska											53		1	54	54
608	Stenknäck											4			4	6
617	Snösparv															1
620	Gulsparv	4	3	1		5	11	7	13		45	21		25	135	320
633	Sävsparv	14	3	4		17	2	5	29		8	2			84	170
	Summa	463	376	1307		1232	1612	780	1045	605	1692	1153		435	10700	17302
	Antal arter	53	30	65		58	37	45	33	22	46	53		38	104	128

Nedan följer en sammanfattning av observationerna för de större grupperna av fåglar. Ovanligare observationer återfinns i artikeln "Observationer i Ekerö kommun 2000", sid 32.

Gäss och sångsvan

Under de senaste åren har förekomsten av grågäss formligen exploderat på inlandslokaler i Östra Svealand. Häckningarna ökar varje år från lokaler som Angarn, Hjälstaviken och Östra Styran. I Svartsjöviken fanns under våren flockar av både grågäs och kanadagäs, men det var endast några få som försökte häcka (figur 1).

Några sångsvanar sågs under våren, men de flesta var sträckande fåglar. Under hösten sågs som mest drygt 300 kanadagäss och ca 150 grågäss. Även andra gäss blandade sig i dessa flockar. Efter inventeringen sågs ytterligare gäss i området, bl a två tundrasädgäss mellan 29/11 och 2/12 (se "Observationer i Ekerö kommun 2000").

Simänder

Endast gräsand var en talrik rastare med antal över hundra både under vår och höst (figur 2). Även krickan nådde antal över eller i närheten av 50 både vår och höst. Bläsanden var sällsynt rastare på hösten.

Dykänder och skrakar

Vigg och knipa rastar i viken vår och höst. Brunand ses endast sällsynt. Storskraken är flitig rastare under våren men ovanlig på hösten. Salskrak har setts både höst och vår (figur 3 och 4).

Sothöna

Arten har talrik och stabil förekomst i viken under hela perioden (figur 5).

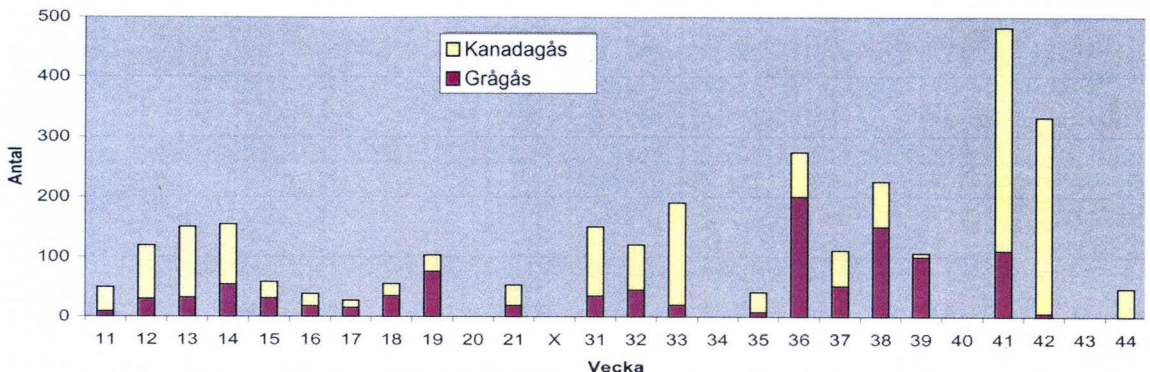
Vadare

Trots att vassen i sydvästra delen av viken brändes i mitten av mars verkar det som om tringavadarna (grön- och rödbena, glutt-, skogs- och svartsnäppa) inte hittar några platser att rasta på i viken. Många av de noterade vadarna sågs på översvämningen norr om vägen. Detta område ligger utanför själva inventeringsområdet, men det har tagits med i inventeringen för att se om fåglarna kommer att välja andra rastplatser efter restaureringen. Ljungpiparna rastade mestadels i anslutning till Skå-Edeby flygfält. Under tidiga våren rastade tofsvipor på väg mot andra häckningsplatser i området. Senare fanns bara fåglar kvar som skulle häcka. Under hösten ökade åter de rastande tofsviporna till över 100 ex.

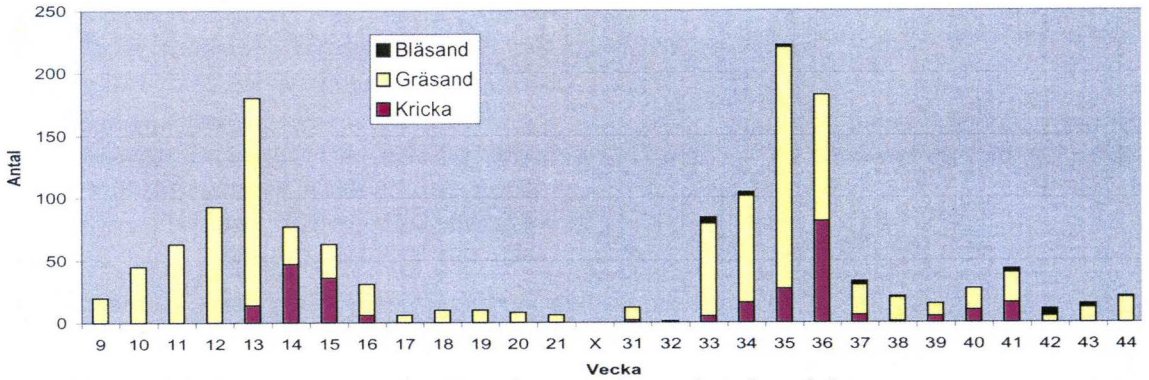
Sträckfåglar

Enstaka sträckande fåglar noterades under inventeringarna. Skarvar sågs vid några tillfällen gena över land eventuellt endast på sträck till fiskeplatser. Både gäss och vadare sågs ibland endast sträcka över. Det visar att fåglar passerar området och efter restaureringen kommer dessa att i högre utsträckning rasta i området. Rovfåglar sträcker också över området. Både bivråk och ängshök sågs sträcka över området.

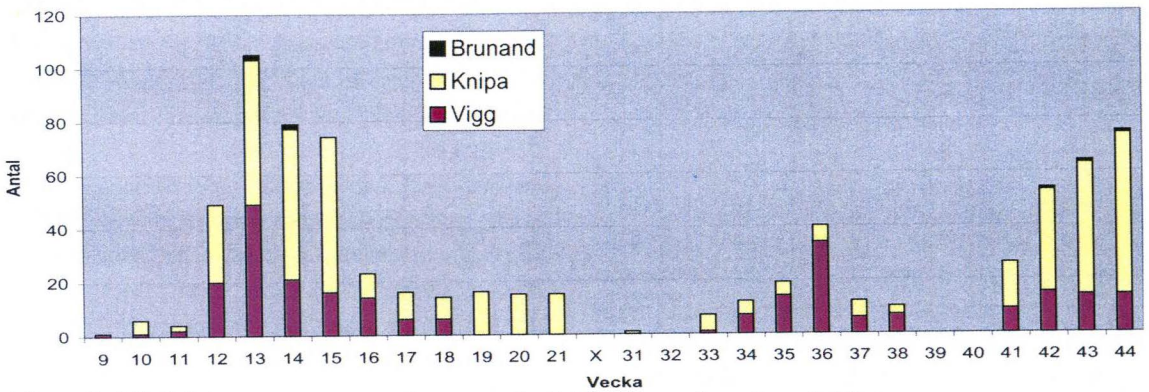
Av övriga simänder rastade bara kricka under våren, vilket var en besvikelse. Under hösten sågs enstaka andra simänder vid spridda tillfällen.

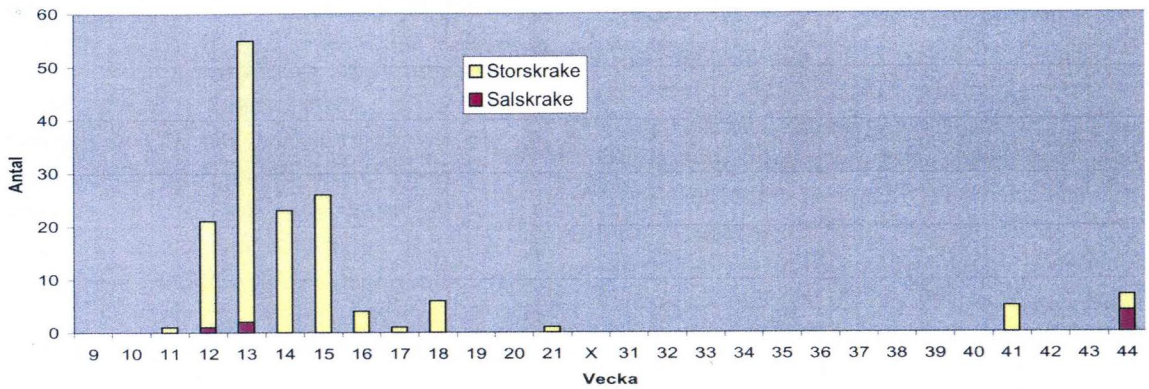
Figur 1. Fördelning av antalet observerade kanadagäss och grågäss under vår och höst.

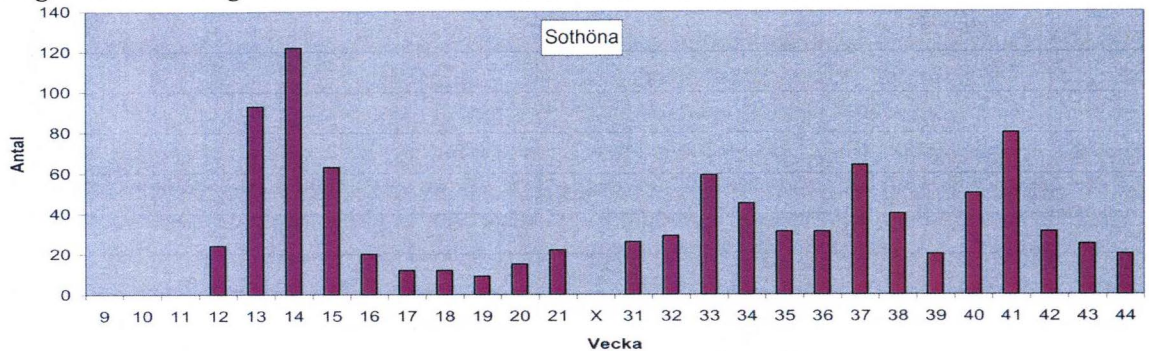
Figur 2. Fördelning av tre arter observerade simänder under vår och höst.

Figur 3. Fördelning av tre arter observerade dykänder under vår och höst.

Figur 4. Fördelning av antalet observerade storskrakar och salskrakar under vår och höst.

Figur 5. Fördelning av antalet observerade sothöns under vår och höst.